

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět dějepis patří do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru dějepis stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k rozvoji vlastního historického vědomí, vnímání obrazu hlavních vývojových linií, získávání orientace v historickém čase, pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů, chápání kulturní rozmanitosti světa a utváření pozitivního hodnotového systému.

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

- 6. ročník - 2 hodiny týdně
- 7. ročník - 2 hodiny týdně
- 8. ročník - 2 hodiny týdně
- 9. ročník - 2 hodina týdně

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

Výuka probíhá v kmenových třídách a v učebnách s interaktivní tabulí. K výuce dějepisu je využívána interaktivní učebnice dějepisu. Mimo klasickou výuku jsou dále organizovány různé projekty, exkurze, přednášky a besedy, vedoucí k prohloubení učiva, reflexi historických událostí do současnosti a diskusi.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj a utváření klíčových kompetencí:

▪ Kompetence k učení:

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

▪ Kompetence k řešení problémů:

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit
- naučí se digitalizované zdroje a informace třídit, srovnávat a kriticky hodnotit

▪ Kompetence komunikativní:

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- komunikuje o tvůrčích postupech a výsledcích práce s digitálními historickými zdroji a prameny prostřednictvím vhodných digitálních komunikačních prostředků, nástrojů a přístrojů

▪ **Kompetence sociální a personální**

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu
- přistupuje zodpovědně výstavbě a správě digitální identity, k dodržování základních bezpečnostních pravidel, k respektování autorských práv;

▪ **Kompetence občanské:**

Žák

- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

▪ **Kompetence pracovní:**

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

▪ **Kompetence digitální:**

Žák

- využívá digitální technologie k orientaci v historické realitě
- pracuje s digitalizovanými historickými zdroji a prameny
- klade důraz na ochranu osobních údajů a osobních dat žáků

výstupy	učivo	průřezová témata mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> – uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků – uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány – orientuje se na časové ose, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu – volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstižné klíčové slovo 	Člověk v dějinách <ul style="list-style-type: none"> – význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách – historické prameny, historický čas a prostor 	Z – světové strany, světadily
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu – objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost 	Počátky lidské společnosti <ul style="list-style-type: none"> – člověk a lidská společnost v pravěku 	EV – vztah člověka k prostředí OSV – sociální rozvoj - komunikace (soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů) VV – pravěké malby Z – zemědělské oblasti, orientace v mapě Projekt - „Cesta do pravěku“
<ul style="list-style-type: none"> – rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací – uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí kulturního dědictví 	Nejstarší civilizace <ul style="list-style-type: none"> – nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz 	EV – vztah člověka k prostředí (příroda a první civilizace)
<ul style="list-style-type: none"> – demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství – porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	Kořeny evropské kultury <ul style="list-style-type: none"> – antické Řecko – antický Řím – střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	ČJ (lit.) - eposy, řecké báje a pověsti, řečnictví VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (přímá demokracie), občan, občanská společnost a stát (občanská práva) MKV – kulturní difference (sbližování a prolínání kult. vlivů v období helénismu) VV – antické umění (stavitelství, sochařství, malířství) EGS – objevujeme Evropu a svět (integrace Evropy, vliv Říma na raně střed. státy)

výstupy	učivo	průřezová témata mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> – popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států – objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech – vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí 	Křesťanství a středověká Evropa <ul style="list-style-type: none"> – nový etnický obraz Evropy – utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj – islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) – Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě – křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy – kultura středověké společnosti – románské umění a vzdělanost 	EGS – objevujeme Evropu a svět (formování evropských států) VV – arabské, byzantské umění, románský sloh (archit., soch., malířství) MKV – etnický původ (náš etnický původ) OV - národ, vlast, čeští církevní patroni Hv – píseň „Svatý Václave“ ČJ – první písemné památky, české pověsti, kroniky
<ul style="list-style-type: none"> – ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady gotické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> – struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev – kultura středověké společnosti – gotické umění a vzdělanost 	VV – gotické umění (archit., soch., malířství)
<ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve – vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život – popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky – objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie – využívá k orientaci v historické realitě účelně a kriticky digitální zdroje, portály, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí 	Objevy a dobývání <ul style="list-style-type: none"> – renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou – zámořské objevy a počátky dobývání světa – český stát a velmocí v 15. – 17. století 	MKV – kulturní difference (poznávání jiných kultur), lidské vztahy (předsudky, stereotypy kat. církve) MKV – lidské vztahy (předsudky, stereotypy kat. církve, husitství) VV, HV – renesance (stavit., sochařství, malířství, hudba) ČJ (lit.) – humanismus EGS – jsme Evropané (mírové poselství Jiřího z Poděbrad)

výstupy	učivo	průřezová témata mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> – objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky – rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek – s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí příklady a lokace významných památek 	Počátky nové doby <ul style="list-style-type: none"> – český stát a velmoci v 18. století – barokní kultura a osvícenství. 	EGS – Evropa a svět nás zajímá (náboženská problematika) VV, HV – baroko, (stav., soch., mal., hudba) ČJ (lit.) – baroko, osvícenství MKV - lidské vztahy (rekatolizace, náb. nesnášenlivost)
<ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti – objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě – porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů – vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií 	Modernizace společnosti <ul style="list-style-type: none"> – Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA – industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka – národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa – revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů – politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva – kulturní rozrůzněnost doby – konflikty mezi velmocemi, kolonialismus 	OV – typy států, složky státní moci VDO – občan, občanská společnost a stát (boj o nezávislost USA, listina práv a svobod, ústava, francouzská revoluce, 1848 – boj za emancipaci) MDV – fungování a vliv médií ve společnosti (NO – noviny, knihy) EV – vztah člověka k prostředí (průmyslová revoluce – dopad na životní prostředí a přírodní zdroje, technické vynálezy) MKV - lidské vztahy - etnický původ (rasismus – otrokářství v USA) VV, HV – klasicismus, romantismus (stav., soch., mal., hudba) ČJ (lit.) – klasicismus, národní obrození, romantismus, umění 2. pol. 19. stol. a přelomu; 19. a 20. stol.
<ul style="list-style-type: none"> – na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky – rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů 	Moderní doba <ul style="list-style-type: none"> – první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky – nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy – mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět – druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války 	EGS – Evropa a svět nás zajímá (1 a 2. sv. válka jako mezník vývoje)

výstup	učivo	průřezová témata mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu – na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv – zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí – využívá k orientaci v historické realitě moderních dějin webové stránky institucí např. HistoryLab, Moderní dějiny, Paměť národa, My jsme to nevzdali aj. 	Moderní doba <ul style="list-style-type: none"> – nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy – mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět – druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války 	EGS – Evropa a svět nás zajímá (1 a 2. sv. válka jako mezník vývoje) ČJ (lit.) – literatura 1. pol. 20. stol. VV, HV – umění 1. pol. 20. stol. VDO – občan, občanská společnost a stát (vznik totalitního zřízení) OV – problémy lidské nesnášenlivosti - životní názor (náboženství) MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (nacistická propaganda) MKV – etnický původ (rasismus 20. st.)
<ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků – vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce – posoudí postavení rozvojových zemí – prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	Rozdělený a integrující svět <ul style="list-style-type: none"> – studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření – vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) – vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky – rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět – problémy současnosti – věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava 	VDO – občan, občanská společnost a stát (totalitní režim) EGS – Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět lidské vztahy (vznik OSN)